

ΛΟΞΗ ΜΑΤΙΑ

της Μικέλας Χαρουλάρη
mxart@dolnet.gr

Εμπνευσμένο πολυβιβλίο

Ο βασιλιάς Γεώργιος Α΄ το 1913, οι Εβραίοι του συνοικισμού Κάμπελ το 1932 και οι 9.000 που εξευτελίστηκαν δημόσια το 1942 πριν οδηγηθούν μαζί με άλλους 50.000 στα στρατόπεδα εξόντωσης, ο καπνοβιομήχανος Νικόλαος Μοσκόφ το 1938, ο Γιάννης Ζεύγος που θα κατέθετε ως εκπρόσωπος του ΕΑΜ στη βαλκανική επιτροπή του ΟΗΕ το 1947, ο Αμερικανός ανταποκριτής Τζορτζ Πολκ που θα συναντούσε τον Μάρκο Βαφειάδη στο αρχηγείο του το 1948, οι γυναίκες-θύματα του «δράκου» το 1959, ο βουλευτής της Αριστεράς Γρηγόρης Λαμπράκης το 1963, ο αντιστασιακός Γιάννης Χαλικίδης το 1967, ο πρώην βουλευτής της ΕΔΑ Γιώργος Τσαρουχάς το 1968, ο Σέρβος μαθητής Μάρκο Μπουλάτοβιτς το 1998, ο Νιγηριανός μικροπωλητής CD Τόνι Όουα το 2008... Όλοι τους είναι συνδεδεμένοι με φονικά συμβάντα που έχουν σημαδέψει τη Θεσσαλονίκη από την ενσωμάτωσή της στο ελληνικό κράτος μέχρι σήμερα. Εκατόν ογδόντα τέτοια εγκλήματα, πολιτικά ή κοινωνικά, μαζικά ή μεμονωμένα, «σημαντικά» ή «ασήμαντα», έγιναν η βάση μιας ιδιαίτερης картоγράφησης της συμπτωτεύουσας, η οποία ανέδειξε τη σχέση φόνου - λήθης - αστικότητας, και γέννησε μια πρωτοποριακή έκθεση στο πλαίσιο της 2ης Μπιενάλε Θεσσαλονίκης καθώς και ένα συναρπαστικό πολυβιβλίο με ελκυστικές υπογραφές, που πωλείται στο Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης (όμως θα έπρεπε να υπάρχει σε όλα τα σοβαρά βιβλιοπωλεία). Είναι ένα βιβλίο - σταυρόλεξο που ακολουθεί τη μεταμοντέρνα λογική της συναγωγής αφηγήσεων, αλλά μπορεί να περιγραφεί και ως τρισδιάστατο βιβλίο, αφού ό,τι διαβάζουμε το βλέπουμε να προβάλλεται στον πολεοδομικό ιστό της πόλης. Έχει το μέγεθος των βιβλίων τσέπης, αλλά τον όγκο ενός κουτιού, αποτελείται από 14 συμπληρωματικά τευχίδια με μεγάλο τυπογραφικό ενδιαφέρον (σελίδες μοιρασμένες στη μέση για παράλληλες ανάγνώσεις, διχρωμία - μαύρα για την ελληνική γλώσσα και μπλέ για την αγγλική μετάφραση όλων των κειμένων κ.ά.) και λειτουργεί σε πολλά επίπεδα. Είναι ένα συλλογικό αφήγημα της πόλης με πολιτική διάσταση, όπου διαβάζουμε τις περιγραφές των εγκλημάτων ως αστυνομικά διηγήματα παράλληλα με σπαράγματα από δικογραφίες, ιατροδικαστικές εκθέσεις, μαρτυρίες, αναλύσεις κ.λπ. ενώ βλέπουμε και φωτογραφίες (π.χ. από τις κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις του Τσαρουχά ή από την περιοχή του εβραϊκού νεκροταφείου πάνω στο οποίο κτίστηκαν τα Πανεπιστήμια Θεσσαλονίκης), σχεδιαγράμματα (π.χ. για την εκπαραθύρωση του Όουα), χάρτες (π.χ. της πορείας δραστών και θυμάτων πριν από τα εγκλήματα) - πάντα με κωδικοποιημένα τα ονόματα, έτσι που ο αναγνώστης γίνεται λιγάκι ανασκαφέας - αρχαιολόγος. Είναι ταυτόχρονα μια ιστορική μελέτη βασισμένη σε πρωτότυπο υλικό, ένα πολιτικοφιλοσοφικό δοκίμιο που συνομιλεί με στοχαστές όπως ο Μπαντιού, ο Φουκώ, ο Μπενέγιαμιν ή ο Λακλάου, ένα αρχιτεκτονικό έργο που αναδεικνύει την κτιριακή υποδομή του φόνου και εν τέλει ένα σύνθετο έργο τέχνης που πυροδοτεί έναν ερεθιστικό προβληματισμό για τα σύγχρονα αστικά κέντρα και τον βάρβαρο εκσυγχρονισμό τους. Τίτλος του: *Ανίσχυρα μνημεία*. «*Ανίσχυρα μνημεία*», είναι τα ίχνη της ανησυχητικής ενέργειας που αφήνουν στον οργανισμό της πόλης τα διάφορα τραύματα - αιματηρά συμβάντα τα οποία απωθούνται (αρχαιοθετούνται ως γεγονότα, διαγράφονται από τον κοινό ορίζοντα ή αποσιωπούνται) για χάρη της συνοχής της κοινότητας. Το έργο *Ανίσχυρα μνημεία* μάς δείχνει λοιπόν (χωρίς ηθικολογική διάσταση) πώς κτίζεται η συλλογική λήθη προκειμένου να διαφυλαχθεί ο αστικός χαρακτήρας της Θεσσαλονίκης και μάς καλεί να αποκτήσουμε συνείδηση αυτής της λήθης υποστηρίζοντας ωστόσο ότι παρ' όλα αυτά, «κάτι πρέπει να σωθεί πριν ξεχάσουμε», όπως σημειώνει ο καθηγητής Αρχιτεκτονικής και συγγραφέας Αριστείδης Αντονάς, ψυχή του όλου εγχειρήματος. Μαζί του, το επεξεργάστηκαν οι Φ. Ωραιόπουλος και Αλ. Δάλλας, η πραγμάτωσή του ως παραγγελία του ΚΜΣΤ οφείλεται στις επικεφαλής του Κ. Κοσκινά και Μ. Τσαντσάνογλου, και μεταξύ των συμμετεχόντων είναι οι Λιάκος, Αβδελά, Αθανασίου, Αναστασιάδης, Μόλχο, Βαρόν, Δορδανάς, Σακελλαρόπουλος, Σταυρακάκης, Λαλιώτου, Δημητριάδης, Σερέφας, Λυκεσάς, εγκληματολόγοι, ιατροδικαστές, αστυνομικοί κ.ά. Η Θεσσαλονίκη, μάς εξηγούν, παραλαμβάνεται το 1913 ως τυπική ανατολίτικη, κοσμοπολιτική - πολυεθνική - πολυθρησκευτική πόλη, και μετεμφυλιακά μεταμορφώνεται, γίνεται μονοεθνική και τώρα ξανά πολυεθνική, όμως με τελείως άλλη ηθικοπολιτική στάση απέναντι στη διαφορετικότητα. Αν λοιπόν διαβάσουμε τη σύγχρονη ιστορία της μέσα από τα εγκλήματα που τη στοιχειώνουν, θα δούμε ότι το πολιτικό αίμα έρρεε στο κέντρο της πόλης κάθε φορά που η εξουσία αισθανόταν ότι απειλείται, και πως από το '80 που αλλάζει η ανθρωπογεωγραφία της, οι θύλακοι της βίας μετατοπίζονται προς τα δυτικά. Αλλά θα δούμε κι ότι σήμερα που πολλαπλασιάζονται τα εγκληματικά συμβάντα μεταξύ ανθρώπων με ανεξαρτίβωτα στοιχεία - κυρίως μεταναστών - η πόλη τα αφήνει ανεξικνίαστα αρνούμενη σχεδόν να τα διαχειριστεί, κάτι που φανερώνει μια δυσλειτουργία η οποία θα μπορούσε να προαναγγέλλει τη βαρβαρότητα.

Γρηγόρης Λαμπράκης

Αριστείδης Αντονάς

Αντώνης Λιάκος

Η οργάνωση της λήθης στο όνομα της αστικής συμβίωσης μπορεί λοιπόν να αποβεί προβληματική αφού σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να καλλιεργήσει την ανοχή στο έγκλημα. Όλα αυτά μοιάζουν λίγο δύσπεπτα για τους μη ειδικούς, ωστόσο οι δυσκολίες του αναγνώστη διαλύονται μόλις μπαίνει στο παιχνίδι συνδυάζοντας τεύχη και υλικά. Γι' αυτό θα άξιζε να επαναληφθεί και η σχετική έκθεση στην Αθήνα. Τότε θα μπορούσαν όλοι να δουν ένα από τα πλέον ενδιαφέροντα «ανίσχυρα μνημεία» που δεν περιλαμβάνεται στο βιβλίο: τις ανακριτικές εκθέσεις του Χρήστου Σαρτζετάκη με τις προσωπικές σημειώσεις του, που αποκαλύπτουν τη στρατηγική του ώστε να αποδειχθεί ότι ο θάνατος του Γρηγόρη Λαμπράκη σκηνοθετήθηκε από το παρακράτος της Δεξιάς ως ατύχημα, αλλά ήταν δολοφονία.

Ανταύγειες σε

Γράφει ο
Δημοσθένης
Κούρτοβικ

Παραμονή Χριστουγέννων, η Εύα πηγαίνει με τον άνδρα της σ' ένα πάρτι, που γίνεται σ' ένα κλαμπ στου Ψυρρή. Ο γάμος τους έχει αρχίσει από καιρό να ραγίζει. Πιο πρόσφατο ράγισμα ο καβγάς τους λίγες ώρες πριν, επειδή η Εύα σήκωσε λεφτά από τον κοινό λογαριασμό τους για να μπορέσει να μεταφέρει τον άρρωστο πατέρα της από το νοσοκομείο σ' έναν οίκο ευγηρίας. Στο πάρτι η Εύα βλέπει γύρω της υπέροχα ζουζούνια με χρυσό καύκαλο, ερωτοτροπεί στις τουαλέτες μ' έναν νεαρό συγγραφέα, στον οποίο δίνει το νούμερο του κινητού της, βλέπει να καταρρέει μπροστά της ένας πτηνέλιος που είχε τρυπώσει στο κλαμπ με την παρέα του για να γεμίσει τις τσέπες τους με φαγητά, φεύγει από το κλαμπ μόνη κι ελαφρώς πωμένη (ή φτιαγμένη), χάνεται στα σοκάκια, γνωρίζει μια τροπέζα και τη φίλη της, τις ακολουθεί σ' ένα δωμάτιο ενός άθλιου ξενοδοχείου, κάθεται εκεί μαζί τους και με δύο άνδρες, από τους οποίους ο ένας είναι πορτοφολάς, ακούει τις παράξενες ιστορίες του, περιμένει μάταια να έρθει ο νεαρός συγγραφέας στο ραντεβού που της έδωσε, φεύγει από το ξενοδοχείο, τηλεφωνεί στη στενότερη φίλη της και της ζητάει να τη δει επειγόντως, τη συναντάει - ξημερώματα πια - σε μια καφετέρια κάπου πέρα από το Χίλτον, προσπαθεί να της μιλήσει γι' αυτό που της συμβαίνει, αλλά δεν μπορεί ούτε βρίσκει ενθάρρυνση, και τελικά γυρίζει στο σπίτι της, με τη βεβαιότητα ότι «τώρα ήξερε τι έπρεπε να κάνει». Μια χριστουγεννιάτικη ιστορία που ειρωνεύεται το πνεύμα των Χριστουγέννων; Μια underground παραλλαγή της Αλικής στη χώρα των θαυμάτων; Μια σύγχρονη εκδοχή του «πειρασμού της Εύας»; Πιθανόν όλα αυτά μαζί. Προπαντός, όμως, το καινούργιο μυθιστόρημα της Έρσης Σωτηροπούλου θυμίζει την *Ονειρική νουβέλα* του Σνίτσλερ, ιδιαίτερα την κινηματογραφική διασκευή της από τον Κι-

ούμπρικ, το *Μάτια ερμητικά κλειστά*. Υπάρχει κι εδώ στην αρχή ένα γκλαμουράτο χριστουγεννιάτικο πάρτι. Υπάρχει κι εδώ ένας γάμος σε λανθάνουσα κρίση. Κι εδώ επίσης ο ένας σύζυγος περιπλανιέται τη νύχτα σ' έναν αλλόκοτο, νοσηρά δελεαστικό κόσμο, γεμίοι προκλήσεις που ενεργοποιούν ανομολόγητες επιθυμίες του. Όπως και στην ταινία, μισοαφήνεται σ' αυτές και μισοαντιστέκεται. Και υπάρχει, επιπλέον, ένα παρόμοιο ανοικτό, διφορούμενο τέλος σε ό,τι αφορά το μέλλον της συζυγικής σχέσης, παρόλο που εδώ το τέλος αυτό είναι ακόμα πιο σκοτεινό απ' ό,τι στην ταινία ή στη νουβέλα, αν δεν είναι μάλιστα δυσούιωνο.

*Έρση Σωτηροπούλου
ΕΥΑ*

ΕΚΔ. ΠΑΤΑΚΗ, 2009
ΣΕΛ. 213, ΤΙΜΗ: 14,50

Απαξ και αντιληφθούμε την ομοιότητα (υπερβολικά έντονη και συνεχή άλλωστε για να μη την προσέξουμε), τίθεται το ερώτημα αν έχουμε να κάνουμε απλώς με μια προσαρμογή του λογοτεχνικού ή του κινηματογραφικού πρότυπου στα καθ' ημάς, κάτι δηλαδή σαν λογοτεχνικό παιχνίδι, ή αν η Σωτηροπού-

λου μάς λέει κάτι διαφορετικό. Οπωσδήποτε το μοτίβο ενός σχεδόν ονειρικού, αλλόκοτου, παραβατικού εξωτερικού κόσμου, ο οποίος λειτουργεί ως προβολή ενός ταραγμένου υποσυνείδητου, είναι πολύ προσφιλές σ' αυτή τη συγγραφέα. Το κλίμα της *Ονειρικής νουβέλας* ή του *Μάτια ερμητικά κλειστά* τής ταιριάζει γάντι! Και οι σκηνές από την παρακματική Βιέννη της δεκαετίας του 1920 στη νουβέλα ή από την όχι λιγότερο παρακματική (αλλά περισσότερο έκλυτη) Νέα Υόρκη του lifestyle στην ταινία βρίσκουν ένα προσφυές αντίστοιχο στη νυχτερινή περιπλάνηση της Εύας ανάμεσα στο συβαρικό πάρτι και τους δρόμους με τις πόρνες και τους τραβεστί κάτω από την Αθηνά. Ορισμένες πένθιμες πινελιές φθοράς κι επικείμενης αποσύνθεσης έχουν εδώ μια περισσότερο υπαινικτική, αλλά και περισσότερο απτή μορφή, σχηματίζοντας παράξενα υποβλητικές εικόνες: το ισοδύναμο π.χ. του AIDS, από το οποίο αποκαλύπτεται ότι πάσχει η συμπαθητική νεαρή πόρνη στην ταινία (στη νουβέλα πρόκειται φυσικά για σύφιλη), είναι η ξεκούμπωτη ζαρτιέρα της τροπέζας, που κρέμεται ανάμεσα στα μπούτια της.

Υπάρχει όμως διαφορά προοπτικής; Υπάρχει. Τόσο στη νουβέλα του Σνίτσλερ όσο και στην ταινία του Κιούμπρικ πρωταγωνιστεί ένας ευσυνείδητος αστός με συγκροτημένη προσωπικότητα και συμπαγές ήθος, τυφλός όμως στον

Το μοτίβο ενός σχεδόν ονειρικού, αλλόκοτου, παραβατικού εξωτερικού κόσμου, ο οποίος λειτουργεί ως προβολή ενός ταραγμένου υποσυνείδητου, είναι πολύ προσφιλές στη Σωτηροπούλου. Το κλίμα της «Ονειρικής νουβέλας» ή του «Μάτια ερμητικά κλειστά» (στη φωτογραφία ο Τομ Κρουζ με τη Νικόλ Κίντμαν σε σκηνή από την ταινία) τής ταιριάζει γάντι

ΑΡ. PHOTOS / WARNER BROS PICTURES

μια σκοτεινή βιτρίνα

εσώτερο εαυτό του και στο έλλειμμα επικοινωνίας με τη γυναίκα του, τα οποία θα του φανερωθούν μ' ένα σοκ κατά τη διάρκεια του οδοιπορικού του σ' έναν νυχτερινό κόσμο απαγορευμένων ηδονών. Αντίθετα, η Εύα της Σωτηροπούλου είναι εξαρχής μια θραυσματική φιγούρα με σπασμωδικές αντιδράσεις και μόνο μία βεβαιότητα: ότι κάτι δεν πάει καλά με τον γάμο της ή γενικά με τον εαυτό της. Η συνάντησή της με τον ζοφερό κόσμο του περιθωρίου δεν μπορεί να την αποσταθεροποιήσει (αφού δεν υπάρχει εδώ τίποτα ν' αποσταθεροποιηθεί) ούτε της αποκαλύπτει κάτι που δεν ξέρει. Ο κόσμος αυτός λειτουργεί απλώς ως μεταφορική εικόνα του εσωτερικού της τοπίου. Όσο δυνατή και αν είναι η λογοτεχνική περιγραφή του, δεν δρα ως καταλύτης, αν και μπορεί η συγγραφέας να ήθελε το αντίθετο.

Στην παραγωγή αυτής της διαφοράς παίζει βέβαια ρόλο και το γεγονός ότι το αφηγηματικά κυρίαρχο πρόσωπο του ζευγαριού είναι εδώ η γυναίκα. Έτσι κι αλλιώς όμως οι χαρακτήρες της Σωτηροπούλου έχουν πάντα ρε-

στό περίγραμμα και θολό ψυχισμό, απ' όπου αναδύονται κάθε τόσο αιγιματικές παρορμήσεις, φευγαλέα αισθήματα και ανεξινίαστες εντυπώσεις των αισθήσεων. Τα χιμαιρικά χρυσά ζουζούνια που βλέπει η Εύα στο πάρτι και, λίγο αργότερα, πίσω από τη βιτρίνα ενός κλειστού μαγαζιού ή, πάλι, το φασματικό πράσινο βουνό που υψώνεται ξαφνικά πίσω από τα παράθυρα του νοσοκομείου είναι άραγε μετωπικές μιας ανέφικτης ευτυχίας; Η ενοχική ταύτιση της Εύας με τον κλέφτη τον οποίο εμπόδισε κάποτε να διαφύγει με το πορτοφόλι της είναι άραγε μετάθεση των ενοχών της για την ενδεχόμενη αδυναμία της να δώσει κάτι από τον εαυτό της στους άλλους; Ή μήπως είναι η υποσυνείδητη επιθυμία της ν' απαλλαγεί από κάτι, από έναν τρόπο ύπαρξης που την αφήνει άδεια; Κι εκείνο το γριφώδες τέλος - τι ήξερε η Εύα ότι έπρεπε να κάνει γυρίζοντας στο σπίτι της, όταν έχουν μόλις προηγηθεί κάποιες περιέργες αναφορές σ' ένα σκυλί που γκρεμίστηκε ή το γκρέμισαν παλιά κάποιον στον ακάλυπτο από τον εξώστη του διαμερισμάτος της;

Μόνον υποθέσεις μπορούμε να κάνουμε, όχι να μαντέψουμε. Η Εύα, όπως σχεδόν πάντα οι χαρακτήρες της Σωτηροπούλου, μένει ως την τελευταία στιγμή από-

λυτα αδιαφανής. Το περιστατικό στο κοσμικό πάρτι με την κατάρρευση (και πιθανώς τον θάνατο) του πεινασμένου παρείσακτου αναστατώνει ξαφνικά το κλίμα ξέφρενου και αναίσθητου ευδαιμονισμού. Και αυτό επίσης το επεισόδιο έχει το αντίστοιχο του στο *Μάτια ερμητικά κλειστά*, με το «τιναγμένο» από υπερβολική δόση κολλαγόλου. Εδώ όμως είναι πολύ πιο δραματικό και παραπέμπει σε μια ακραία κοινωνική δυστυχία «εκεί έξω». Μόνο που η Σωτηροπούλου δεν παρακολουθεί ούτε ξαναπάνει αυτό το νήμα και θα ήταν παράξενο αν το έκανε, με δεδομένη τη συγγραφική ιδιοσυγκρασία της. Είναι και αυτό το συμβάν μια από τις πολλές αλλόκοτες σκηνές και καταστάσεις που ζει η Εύα τη νύχτα των Χριστουγέννων και που εγγράφονται στη συνείδησή της παρατακτικά, χωρίς τάση (ή δυνατότητα) συναισθηματικής επεξεργασίας από τη μεριά της. Εκείνο που μένει σαν επίγευση από το βιβλίο είναι μια παγερή αίσθηση ακατόρθωτης επικοινωνίας, αποξένωσης και διάλυσης του εαυτού.

Το γνωρίζουμε αυτό από τα προηγούμενα βιβλία της Σωτηροπούλου. Όπως επίσης έχουμε συνεπαρθεί επανειλημμένα από τη σκοτεινή σαγήνη των εικόνων της φαντασίας της. Αρκούν όμως αυτά;

Οι χαρακτήρες της Έρης Σωτηροπούλου έχουν πάντα ρευστό περίγραμμα και θολό ψυχισμό, απ' όπου αναδύονται κάθε τόσο αιγιματικές παρορμήσεις, φευγαλέα αισθήματα και ανεξινίαστες εντυπώσεις των αισθήσεων

Κώστας Βουκελάτος (1946 – 1.1.2010)

Πώς θα διαμαρτυρόταν αν τον χαρακτήριζαν ρομαντικό, αυτός ο ρομαντικός, που αναζητούσε στα βιβλία και στον κόσμο κάτι σαν το μυθικό γκράλ, αλλά βάσιζε πάντοτε τις θέσεις του στον ορθολογισμό της στατιστικής και στην προσεκτική εκτίμηση των οικονομικών συντελεστών! Πόσο θ' αγαπούσε αν τον έλεγαν αναχωρητή, αυτός ο αναχωρητής, που δεν άφηνε ούτε τους στενούς φίλους του να ρίξουν μια ματιά στην ιδιωτική ζωή του, αλλά πίστευε με πάθος στην πολιτική λειτουργία των βιβλίων! Ο Κώστας Βουκελάτος, με τον *Ικνευτή* του, δεν υπήρξε μόνο πρωτοπόρος στις στατιστικές έρευνες για το ελληνικό βιβλίο αλλά και ο πιο πρωτότυπος, αληθινά δημιουργικός αναλυτής των στατιστικών δεδομένων. Η δική του απογραφή της εκδοτικής παραγωγής μπορεί ίσως να έχει ξεπεραστεί σε πληρότητα (μόνον όμως τα λίγα τελευταία χρόνια) από τη βελτιωμένη διαδικτυακή Βιβλιονέτ, αλλά η ικανότητά του για στατιστική αποτύπωση ποιοτικών μεγεθών παραμένει μοναδική. Έχουμε πολλούς λόγους να θυμόμαστε αυτόν τον συγκρατημένο και φαινομενικά εύθραυστο, στην πραγματικότητα όμως χαλκέντερο και απέραντα τρυφερό άνθρωπο, κι ένας από αυτούς τους λόγους είναι ο γενναίος αγώνας του, μ' ελάχιστους συμμάχους, εναντίον της προσπάθειας παρασιτικών κρατικών θεσμών να χειραγωγήσουν τον κόσμο του ελληνικού βιβλίου και να πνίξουν τις φωνές που δεν μπορούν να καθυποτάξουν.

Δ. Κ.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ
ΑΙΓΗΪΣ

Εκπαιδευτικές
δραστηριότητες

Βοσ. Γεωργίου Α' αρ. 11
Τ.Κ. 18532 Πειραιός
Τηλ.: 210-4100286
Fax: 210-4100287
www.aegeis.gr

Διαλέξεις 2010

Δευτέρα 18 Ιανουαρίου 2010, 19.30

Η Φιλοσοφία της Φυσικής
Θεοδοσίου Στράτος

Καθηγητής Αστροφυσικής Πανεπιστημίου Αθηνών

Τετάρτη 27 Ιανουαρίου 2010, 19.30

Αριστοτελική Φιλοσοφία
Αριστειδης Παπανδρέου

Πρόεδρος Αριστοτελικού Ομίλου

Δευτέρα 1 Φεβρουαρίου 2010, 19.30

Θείου Ελληνικών Αλφάβητου
Καραμούζης Στάμος, συγγραφέας

Σεμινάρια

Τρίτη 2 Φεβρουαρίου, 18.30

Ο ιστορικός και φιλόλογος Σαράντος Καργάκος
παρουσιάζει το βιβλίο

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ - ΑΠΟ ΤΟ ΕΠΟΣ ΣΤΗΝ ΤΡΑΓΩΔΙΑ

Θα ακολουθήσει σχετικός κύκλος μαθημάτων
(11/2, 18/2, 25/2, 11/3, 13/4)

Ψυχολογία - Διαπροσωπικές σχέσεις, Ολγα Γκουινή (19/1)

Μελέτη Πλατωνικής Φιλοσοφίας, Άννα Μαρκοπούλου (26/1)

Μελέτη Δωρικών διαλέκτων

Σταύρος Δωρικός, Κώστας Χατζηγιαννάκης (29/1)

Έλληνας αεί εσμέν, Αντώνης Αντιανάκος (5/2)

Εκδρομές εξωτερικού Αίγυπτος, 10-17 Απριλίου

ΜΑΘΗΜΑΤΑ
ΑΡΧΑΙΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

για Νήπια, παιδιά
και ενήλικους

Εκδρομές
εσωτερικού

Κυριακή 31/1
ΠΑΤΡΑ

Κυριακή 28/2
ΜΟΥΣΕΙΟ

ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ